

Eskiyeni

ISSN: 1306-6218 e-ISSN: 2636-8536

Sayı / Issue: 38 (Mart / March 2019)

Kitap Deęerlendirmesi / Book Review

***Kuramdan Uygulamaya Arapça Dil Becerilerinin Öğretimi*, yazarlar Murat Özcan - Murat Demir - Gürkan Dağbaşı - Ersin Çilek - Ed. Gürkan Dağbaşı (İstanbul: Akdem Yayınları, 2018)**

A Review of Teaching Arabic Language Skills from Theory to Practice by Murat Özcan - Murat Demir - Gürkan Dağbaşı - Ersin Çilek - Ed. Gürkan Dağbaşı (İstanbul: Akdem Publications, 2018)

Deęerlendiren/ Reviewed by

Hacı Yılmaz

Dr. Öğretim Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi

Arapça-Mütercim-Tercümanlık Anabilim Dalı.

Assistant. Prof., Ankara Yıldırım Beyazıt University, Faculty of Humanities and Social Sciences

Department of Arabic Translation and Interpretation

Ankara, Turkey

e-posta: hyilmaz@ybu.edu.tr

orcid.org/ 0000-0001-9453-4094

Dil, düşünme ve iletişim aracı olarak insanın iletişim yeteneğini ve dili kullanabilme becerisini belirler. Dil aynı zamanda anlama ve anlatma aracıdır. Dilin gelişerek zenginleşmesi insanın duyu ve düşünce bakımından da gelişmesi ve zenginleşmesi anlamına gelir. Dil, bir toplumun kültür birikimini aktarmada, bir milletin mensuplarını da duyu ve düşünce yönünden kaynaştırmada büyük rol oynamaktadır. İnsanlar, modern çağda en ileri teknoloji ürünlerini kullanarak gelişme, refah ve mutluluk içinde yaşama arzusundadırlar. Gelişmenin ve çağın gerektirdiği bilgi ve kaynaklara ulaşmanın yolu olarak kendi ana dillerinden başka dilleri de öğrenme ihtiyacı duymaktadırlar. Dünyayı, başka kültürleri tanımanın ve tanıtmanın yolu, dil öğrenmekten geçer. Bu sebeple de bütün ülkeler eğitim programlarına ağırlıklı olarak anadili, resmî dil veya yabancı dil derslerine yer verirler. Bu bile çoğu zaman yeterli görülmeyerek özel kurslar, dersaneler açılır.

Dil öğretimi dendiği zaman genel olarak ana dili öğretiminden çok, yabancı dil öğretimi ile ilgili düşünceler akla gelmektedir. Bunlar birbirlerinden farklı alanlar olmasına rağmen temel ortak özelliklere de sahiptirler. Bu ortak özellikler, öğrenciye anlama becerileri (dinleme, okuma) ile anlatım becerileri

(konuşma, yazma) gibi temel becerilerin öğrenme sürecinde alışkanlık hâline getirilmesidir. Çünkü dil öğretimi bir bilgi dersi olmaktan çok, alışkanlık ve beceri kazandırma amacını taşır. Eğitim biliminin verilerine göre beceri, uygulanarak kazanılır.

Dil öğretiminde temel beceriler genel başlıklar hâlinde; anlama becerileri (okuma, dinleme), anlatım becerileri (konuşma, yazma) olarak ikiye ayrılır. Anlatım becerileri bireyin kendine ait duygu ve düşüncelerinin sözlü veya yazılı olarak ifade edilmesidir. Anlama becerileri ise, konuşanı veya yazılı bir ifadeyi anlayabilmekle ilgilidir. Başkalarına ait duygu ve düşüncelerin duyularak veya okunarak anlaşılmasını sağlamaya yönelik beceriler, anlama becerilerinin temelini oluşturur. Anlama becerileri de iki başlık altında incelenebilir. Bunlar; Dinleme-Anlama ve Okuma-Anlama becerileridir.

Arap olmayan toplumların bu becerileri kazanması çok kolay olmamaktadır. Türkler de Arap olmayan Arapçayla sonradan tanışan bir millettir. Türklerin Arapça ile olan ilişkisi asırlar öncesine dayanmaktadır. Türkler, kendi dillerini hiçbir zaman unutmazlar da Arap kültür ve medeniyetinin etkisiyle Türkçeyi devlet dili olarak kullanmadılar. Ayrıca Osmanlılar, sadece anavatanda değil; imparatorluğun dört bir yanına açtıkları medreselerde öğretimi Türkçe yerine Arapça olarak yapmışlardır. Tarihimizin hemen her çağında başta dinî olmak üzere değişik nedenlerle Arapça daima eğitim sistemimizin içinde kendisine yer bulmuştur. Önceleri dinî metinleri okuyabilmek için Arapça bilenlerle beraber artık günümüzde ekonomik, siyasi ve kültürel sebeplerden dolayı resmi kurumların birçoğunda Arapça bilen kalifiye elemanlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Arapçaya tam anlamıyla hakim akademisyen ve uzmanların yetişmesi hiç şüphesiz yok ki iyi bir eğitim sistemiyle mümkündür. Ancak şunu belirtmek gerekir ki günümüzde Arapça eğitiminde kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri ile öğretim materyalleri gerek nitelik gerekse nicelik olarak ihtiyacı karşılamaktan oldukça uzaktır. Oysa Arapça öğretiminde içerik ne kadar önemliyse öğretim yöntemi ve teknikleri de o kadar önemlidir. Her şeyden önce öğretmen öğreteceği dil becerilerini nasıl öğreteceğini çok iyi bilmelidir. Türkiye’de Arapça eğitiminin istenilen düzeye gelememesinin en önemli sebeplerinden biri temel becerilerin tam anlamıyla verilmeden tek bir beceri üzerinde durularak o alanda öğrencinin ilerlemesini sağlamak şeklinde olmaktadır. Bu durum ise bir dilin bir kısmının öğrenilmesi demektir ki varılmak istenilen amaç bu olmamalıdır. Nitekim asırlarca medrese eğitimi, gramer eğitimine ağırlık vererek sadece okuma-anlamaya yönelik bir amaç sergilemiş, konuşma ve dinleme becerilerini göz ardı etmiştir. Bu da okuyan, anlayan fakat konuşma ve dinleme yeteneğine sahip olmayan kişilerin yetişmesi demektir. Bu açıdan bakıldığında dört temel becerinin öğretimi daha da önem kazanmaktadır.

Tanıtımını yaptığımız bu eser, alanlarında uzman akademisyenlerce hazırlanmış ve dört temel dil becerisinin nasıl öğretilmesine yoğunlaşmıştır. Eserin

gerek teorik gerekse uygulama bölümlerine baktığımızda hep bu amacın güdüldüğünü görmekteyiz. Her bölümü farklı kişilerce hazırlanan bu değerli eser, dört bölümden oluşmaktadır; dinleme, konuşma, okuma, yazma. Her bölüm, öncelikle öğretilecek beceriye ait teorik bilgileri tüm yönleriyle ele almakta daha sonra da uygulama ve değerlendirme etkinliklerine geçilmektedir. Teorik bilgilerin verildiği bölümlerde hem öğrenciler hem de öğretmenler için gerekli bilgi ve uygulanacak yöntemler bulunmaktadır. Her bölümün sonundaki uygulama etkinliklerinin düzeyi ve çokluğu eseri benzerlerinden ayıran en önemli özellik olarak göze çarpmaktadır.

Her bölümün sonunda 10-15 uygulama etkinliği bulunmaktadır. Dinleme etkinliklerinde, uygun metinler verilerek metinde geçen bilmedikleri kelimeleri tahmin etmeleri, birkaç metin diletterek öğrencilere verilecek kelimelerin metin bağlamında ne anlama gelebileceğini bulabilme, dinlenen metindeki hikayeyi anlatan resim çizmek gibi çok yararlı aktiviteler bulunmaktadır. Konuşma etkinliklerinde, öğretmenin bazı resimler göstererek bunların ne olduğunu sorması, karşılaşılabilecek bir durumda ne söylenebileceği gibi öğrenciyi konuşmaya zorlayan uygulamalar yer almaktadır. Okuma uygulama etkinliklerinde ise, okuma metinleri verilerek bunların anlaşılmasına yönelik aktiviteler yer alır; metinle ilgili soru sorma, kelimelerin anlamı, cümleleri sıraya koyma vb. birçok yöntem okuyucuya sunulmaktadır. Yazma becerisinin öğretimiyle ilgili de cümle tamamlama, kendini yazarak tanıtmaya gibi yine çok faydalı etkinlikler yer almaktadır.

Günümüzde insanların dil öğrenmek için çok fazla zaman ayıramadıkları herkesçe bilinen bir gerçektir. Günün şartları, çalışma saat ve imkanları gibi etkenler de bu durumu olumsuz etkilemektedir. Bu durumda yapılması gereken şey, kısa zamanda doğru bilgi ve beceriyi elde etmek olmalıdır. Tanıtımını yapmaya çalıştığımız bu eserin bu amaca ulaştıracağı inancındayım. Bu eseri, özellikle Arapça dil becerilerini geliştirmek isteyen öğrenciler başta olmak üzere bu becerileri öğreten öğretmenlerin, ayrıca Arapçayı tüm çabalarıma rağmen bir türlü öğrenemiyorum diyen ve yöntem yanlışlığından yakınan tüm Arapça sevdalılarının da mutlaka okuması gerektiği kanaatindeyim.